

ФІНАНСОВА ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ В КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ

Дехтяр Надія Анатоліївна

к.е.н., доцент,

Сумський державний університет, м. Суми

Миненко Сергій Володимирович

аспірант,

Сумський державний університет, м. Суми

Коляда Володимир Олександрович

Магістрант,

Сумський державний університет, м. Суми

У сучасних умовах господарювання для успішної діяльності будь-якої галузі економіки та її суб'єктів необхідно переходити від традиційних форм до інноваційних, що передбачає активне використання новітніх інформаційних технологій. Такі вимоги часу стали лише більш актуальними в умовах поширення коронавірусної хвороби COVID-19, коли лише той бізнес, що зміг швидко перейти в онлайн, зміг вистояти та фінансово стабільно пережити карантинні обмеження. Розробка та запровадження в 2018 році Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України [5], дозволила здійснити трансформацію існуючих сфер економічної діяльності на основі застосування цифрових технологій, продуктів і послуг, що сприяло створенню нової цінності та якості.

Фінансова система як невід'ємна складова національної економіки також перебуває та змінюється під впливом процесів діджиталізації. Під фінансовою діджиталізацією слід розуміти трансформацію фінансових операцій та фінансових взаємовідносин між економічними агентами у зв'язку із використанням інформаційно-комунікаційних технологій та поширення

цифрових знань. Оскільки в фінансовій системі існує широкий набір послуг так званого нематеріального характеру (платіжні операції, кредитні чи депозитні договори тощо), проникнення діджиталізації здійснюється більш швидкими темпами та реалізується достатньо широким набором видів і форм її прояву.

Ринок банківських послуг також розвивається і трансформується під впливом фінансової діджиталізації. Відповідно до дослідження McKinsey щодо основних стратегій цифрового зростання для банків виділяють три рушійні сили діджиталізації: «клієнтський досвід, технологічна еволюція, економічне зростання і процвітання» [3]. Банки повинні виходити за межі власного корпоративного бізнесу створюючи так звані фінансові екосистеми, що пропонують широкий спектр банківських та небанківських послуг, забезпечуючи фінансову інклюзію не лише для традиційних клієнтів банків, а й тих, хто перебуває поза їх межами (у т.ч. для малозабезпечених, вразливих верств населення) та малого і середнього бізнесу [4].

Одним із проявів фінансової діджиталізації є стрімкий розвиток сфери фінансових технологій або фінтеху («FinTech»). Під ними в наукових колах прийнято розуміти наступне: послуги, що надаються технологічними компаніями за допомогою спеціального програмного забезпечення або технологій [6]; організації, що поєднують інноваційні бізнес-моделі та технології для надання, розширення і розповсюдження фінансових послуг [1]; сфера дії технічних стартапів, які здійснюють переворот у таких напрямках як позики та депозити, перекази грошей, мобільні платежі та інші транзакції [2].

Відповідно до Базельського комітету із питань банківського нагляду до основних видів фінансових технологій належать наступні три групи та їх складові: кредитні, депозитні послуги та послуги із залучення капіталу (краудфандинг, мобільний банкінг, ринок кредитування); платіжні, клірингові та розрахункові операції (мобільний гаманець, P2P-платежі, криптовалюта,

мережа грошових переказів); управління інвестиційними процесами (висоочастотний трейдинг, е-трейдинг, автоматизоване консультування) [4].

За даними НБУ, до розвинених ніш глобальної екосистеми фінтеху також належать операції зі страхування, блокчейну та з віртуальними активами, нерухомістю, регтехом тощо [7].

Основними рисами фінтех-послуг у банківському секторі є:

- їх функціонування безпосередньо пов'язано з інформаційними технологіями та програмним забезпеченням, адже вони існують у формі Інтернет-платформ, додатків для смартфонів чи персональних комп'ютерів;
- не передбачають залучення фінансових посередників для проведення операцій (наприклад, надання кредитів чи депозитів тощо);
- забезпечують доступні та зручні послуги;
- перебувають поза зоною центрального державного нагляду [6].

За даними звіту Ernst & Young щодо поширення основних видів фінтех-послуг у світі у 2019 році відбулося зростання до 75 % споживачів, що користувалися грошовими переказами і платежами; послугами у сфері заощаджень і інвестицій скористалися 48 % споживачів; послугам бюджетування та фінансового планування надали перевагу 34 % користувачів [1].

Таким чином, стає очевидно, що розвиток фінтех-послуг, що набуває значної популярності в банківському секторі неможливий без впливу процесу діджиталізації. Ринок фінтех-послуг є надзвичайно важливим для країни, що підтверджується розробленням «Стратегії розвитку фінтеху в Україні до 2025 року» [7], яка передбачає розвиток трьох сфер: розвиненої кешлес-економіки; високого рівня цифрової та фінансової грамотності населення; сталої фінтех-екосистеми.

Діджиталізація стала одним із повсякденних явищ сучасного світу. Цифровізація на ринку банківських послуг не є виключенням і має безліч

переваг як для суб'єктів фінансової діяльності, так і їх клієнтів. Банки, з метою підвищення рівня ефективності їх функціонування, повинні не лише адаптуватися до нових змін, а й трансформувати власну діяльність та активно залучати фінтех.

Список використаних джерел

1. EY Global FinTech Adoption Index 2019. Ernst & Young, 2019. URL: https://www.ey.com/en_gl/ey-global-fintech-adoption-index.
2. Munch J. What is Fintech and why does it matter to all entrepreneurs. Information portal «Hot Topics». 2016. URL: <https://www.hottopics.ht/3182/what-is-fintech-and-why-it-matters/>.
3. Six digital growth strategies for banks. Дослідження McKinsey. URL: <https://www.mckinsey.com/business-functions/mckinsey-digital/our-insights/six-digital-growth-strategies-for-banks>.
4. The Basel Committee on Banking Supervision, consultative document: Sound Practices: Implications of fintech developments for banks and bank supervisors / Bank for International Settlements. 2017. URL: <https://www.bis.org/bcbs/publ/d415.pdf>.
5. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану від 17.01.2018 № 67-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80>.
6. Семенов А.Ю., Кривич Я.М., Цирулик С.В. (2018). FinTech технології: суть, роль і значення для економіки країни. Вісник Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Серія: Економіка. 2(67). Т. 23. 100–105.
7. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/files/DDWIAwXTdqidClp>.